

FINTECH AND EFFECTIVE COMPETITION IN THE FINANCIAL-BANKING SYSTEM

FINTECH ȘI CONCURENȚA EFECTIVĂ ÎN SISTEMUL BANCAR ȘI FINANCIAR*

Chicu Veronica

Doctorandă, Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: veronica.chicu@ase.md

Abstract

FinTech se referă la soluțiile tehnologice pentru sectorul financiar. În fiecare dintre domeniile unde este prezent, FinTech nu doar a transformat afacerile și procesele existente, dar a creat și altele noi. Tehnologia a deschis calea unor posibilități noi atât pentru furnizorii de servicii financiare, cât și pentru consumatorii acestor servicii. Simplul acces al consumatorilor non-bancari la dispozitivelor mobile, a permis Tehnologiei financiare să valorifice segmente ale pieței nedeservite până la acel moment, încurajând și promovând astfel incluziunea financiară. Tehnologia financiară, este unul dintre cele mai captivante domenii din afacerile globale de azi, prezentând și cel mai înalt ritm de creștere. Aceasta a schimbat modul în care oamenii se gândesc la bani și la schimbul de valoare într-un timp real.

Cuvinte cheie: *FinTech, Blockchain, finanțare P2P, inteligență artificială, Machine Learning*

Clasificator JEL: *O33, G10, G21, G23*

INTRODUCERE

În contextul progresului tehnic și științific înregistrat în ultimii ani la nivel mondial, sectorul financiar s-a pomenit în situația în care instituțiile financiare nu aveau posibilitatea de a oferi clienților săi produsele la care aceștia se așteptau. Această nișă creată de decalajul între cererea și oferta de produse financiare moderne a fost rapid ocupată de FinTech (Financial Technology).

De fapt, perioada modernă a Tehnologiei Financiare își are începutul în anul 1867, când primul cablu telegrafic transatlantic făcea posibilă comunicarea în regim real între piețele financiare principale. Iar pe parcursul ultimilor cinci ani, au fost trase mai multe cabluri subacvatice de comunicare decât în ultimii 150 ani în total.

O următoare etapă importantă în dezvoltarea FinTech s-a desfășurat în perioada celui de-al doilea Război Mondial, fiind depuse eforturi considerabile în dezvoltarea criptării și sistemelor de spargere a codurilor, fiind puse bazele pentru Inteligența Artificială. Progresele astfel înregistrate au stimulat, în perioada ulterioară, dezvoltarea tehnologiilor informatice până la conceptele cunoscute astăzi ca FinTech și RegTech (Regulatory Technology).

FinTech cuprinde astăzi cinci domenii majore: Finanțe și investiții, Operațiuni și gestionarea riscurilor, Plăți și infrastructură, Securitatea datelor și monetizare și Interfața utilizatorilor [1, p.20]. În fiecare dintre aceste domenii, Tehnologia nu doar a transformat afacerile și procesele existente, dar a creat și sub-domenii noi.

* Ref: la proiect din Program de stat cifrul 20.80009.0807.42 Configurarea businessului inovativ în contextul concurenței regionale

IMPACTUL FINTECH ASUPRA SECTORULUI FINANCIAR

Dacă inițial sectorul financiar prezenta o reticență față de FinTech, acesta fiind mai agil și mai puțin constrâns de reglementări, companiile FinTech erau privite ca fiind concurenți perturbatori cu potențial de a răsturna modelele de afaceri existente și de a obține o cotă semnificativă pe piața bancară. Pe parcursul dezvoltării tehnologiilor financiare însă, sectorul financiar a reacționat în timp util, multe instituții financiare făcând echipă cu diverse start-up-uri pentru ași spori eficiența și pentru a avea acces la noi piețe și produse. Totodată, multe companii FinTech au ales să se alăture unor jucători importanți pe piața financiară pentru a avea, la rândul lor, acces direct la piețe deja formate, dar și la finanțare la costuri minime prin intermediul unui parteneriat de încredere.

Analiza impactului FinTech asupra sectorului financiar în general, poate fi structurată pe un șir de inovații care stau la baza principalelor modificări și evoluții:

- Industria globală a plăților digitale, la baza căroră stă Sistemul de decontare pe bază brută în timp real (SDBTR), s-a dezvoltat rapid în ultimii ani, aducând pe piață mai multe instrumente, inclusiv plățile mobile P2P și portofele mobile. Potrivit The Fintech Times, valoarea medie a tranzacției per utilizator pe segmentul de plăți mobile din Europa aproape s-a dublat în ultimii trei ani, ajungând la 931 USD în anul 2020, iar statisticile prezintă o dinamică în creștere a acestui indicator și o triplare a valorii lui până în anul 2023 comparativ cu cea înregistrată în 2017 [6]. Totodată, potrivit unui studiu a companiei Deloitte, aproximativ 20% din posesorii conturilor bancare din Orientul Mijlociu utilizează soluții FinTech pentru efectuarea transferurilor P2P [5].

- Digitalizarea informației permite crearea și operarea mai ușoară a piețelor online de capital, unde datele pot fi analizate și procesate la un cost eficient de către participanții care au nevoie de capital, informația fiind ulterior plasată pe platforme relevante pentru potențialii furnizori de capital. În același timp, posibilitatea interacționării exclusiv online cu clienții, permite platformelor online, băncilor virtuale și e-brokerilor să se extindă mai rapid și la costuri semnificativ mai mici decât în condiții tradiționale. Totodată, un impact important îl are și urmărirea comportamentului consumatorilor atât online, cât și offline, prin intermediul aplicațiilor și gadgeturilor inteligente, precum smart ceasuri, mașini, dispozitive casnice.

- Afacerile SaaS și Cloud computing permit instituțiilor financiare să evite cheltuieli considerabile de capital pentru crearea infrastructurilor IT necesare la momentul creării modelului de business sau la etapa extinderii pe noi piețe. Totodată, conexiunea prin Cloud permite transferul de servicii și date între dispozitive: clienții pot beneficia de serviciile financiare prin interfețe precum dispozitive smart, iar instituțiile adună informații relevante despre necesitățile și preferințele clienților.

- Succesul și popularitatea tehnologiei blockchain este datorat răspândirii criptomonedelor, dintre care cea mai cunoscută este bitcoin. Cu toate acestea, datorită combinației dintre puterea tot mai mare de calcul și analiză a datelor sistemelor informatice, consolidarea conectivității în Europa și evoluția constantă a sistemelor de inteligență artificială, potențialul de utilizare a tehnologiei registrelor distribuite nu se limitează doar la criptomonede [4]. O utilizare a acestei tehnologii este reprezentată de crearea Organizațiilor Autonome Distribuite (DAO), care permit executare autonomă, în baza anumitor condiții, prin contracte smart, cu mecanisme inovatoare de guvernare bazate pe vot direct și consens. Efectul implementării DAO, prin eforturile de excludere a intermedierei, ar putea fi propagat nu doar pe piața de capital de risc, atingând astfel însăși conceptul de societate pe acțiuni și având un impact asupra unor funcții ale guvernului.

- Inteligența artificială schimbă într-un ritm foarte rapid interfețele utilizatorilor Alternative Finance și oferă o gamă largă de instrumente printre care: recunoașterea

amprentelor, facial recognition sau amprenta vocală, care permit gestiunea identității biometrice; chatbots care pot oferi clienților recomandări personalizate; dar și algoritmii pentru analiza nevoilor și formarea modelelor de comportament, sau utilizate pentru credit scoring.

FinTech a deschis calea unor posibilități noi atât pentru furnizorii de servicii financiare, care au obținut acces la noile piețe, cât și pentru consumatorii acestor servicii. Simplul acces al consumatorilor non-bancari la dispozitivele mobile, a permis industriei FinTech să valorifice segmente de clienți nedeserviți până la acel moment, încurajând și promovând astfel incluziunea financiară.

IMPACTUL FINTECH ASUPRA SECTORULUI BANCAR

Pe parcursul ultimilor ani, și în special în urma crizei economice din 2008, sectorul bancar a trecut și trece în continuare printr-o transformare la nivel global, fiind afectate practic toate aspectele activității, începând cu modelele de business ale băncilor, și terminând cu comportamentul bancar al consumatorilor.

Potrivit Oberlo [8], în întreaga lume există 3,5 miliarde de utilizatori de smartphone-uri, iar tot mai mulți utilizatori ai serviciilor bancare preferă să acceseze aceste servicii direct de pe telefon. Tehnologiile Cloud au contribuit în acest sens la îmbunătățirea semnificativă a experienței utilizatorilor, făcând posibil accesul în timp real la informația financiară, prin intermediul internetului. Totodată, sistemele de tipul SDBTR, de asemenea în timp real, permit efectuarea tranzacțiilor de orice tip: transferuri, deschiderea depozitelor și conturilor de economii, convertirea valutei, etc. Toate aceste servicii sunt oferite clienților băncilor în condiții de siguranță, fiind utilizate tehnologii de criptare, parole de unică folosință, chei electronice, etc.

Dezvoltarea tehnologiilor de plată au un impact echivoc în special în ceea ce ține de transferurile P2P. Pe lângă mediul tradițional, bancar, în care aceste operațiuni se pot desfășura, există noi tendințe care implică companiile FinTech în acest proces, totodată fiind posibilă și eliminarea completă a băncii în calitate de intermediar al unor astfel de tranzacții. Evidențe clare ale acestor transformări cu impact asupra sistemului bancar servesc companii ca Alipay sau WeChat Pay (China), Faster Payments (UK).

Un alt aspect al influenței tehnologiilor noi asupra sistemului bancar poate fi observat la analiza utilizării FinTech pentru remitențe. Astfel, datorită rolului sporit al furnizorilor FinTech, costurile de transmitere a remitențelor este în scădere, în timp de viteza de efectuare a tranzacțiilor este în creștere. Efectul acestor modificări este resimțit, în principal, în țările în dezvoltare, pentru care remitențele reprezintă una din principalele intrări de fonduri [2, p.3].

Există numeroase studii care demonstrează că abordarea FinTech oferă o predicție mai bună asupra probabilității de nerambursare a împrumutului în perioade normale, dar și în cele de șocuri mari exogene [3, p.1]. În comparație cu băncile tradiționale, „băncile virtuale” (cum ar fi MYBank, XW Bank) oferă împrumuturi întreprinderilor care nu au acces la creditarea tradițională. Împrumuturile sunt mai mici și cu o durată mai mică comparativ cu cele ale unei bănci tradiționale, iar rata medie a creditelor neperformante se ridică la circa 2%.

La momentul actual, finanțarea P2P oferă consumatorilor posibilitatea de a alege între contractarea unui împrumut de la o companie FinTech: simplu și într-un timp foarte scurt, însă la un preț mai ridicat și un împrumut tradițional de la o instituție bancară.

În același timp, pentru a face față concurenței, băncile tradiționale, apelând la parteneriate cu companii FinTech, sau dezvoltând propriile tehnologii, și-au regândit

strategiile, au implementat și implementează în continuare noi tehnologii pentru a rămâne eficiente, majorându-și profitul și reducându-și costurile.

Impactul FinTech asupra costurilor este de asemenea important. Reducerea costurilor aferente utilizării Inteligenței artificiale și Machine Learning (ML) în procesarea informației clienților, de utilizare a chatbots pentru înlocuirea treptată parțială sau completă a personalului consultant precum și de diminuare a spațiilor utilizate datorită reducerii numărului de personal necesar ș.a. reprezintă elemente ușor cuantificabile și urmează să încurajeze în continuare modificarea modelelor de business în sectorul bancar.

În general tendința către digitalizare și inovație tehnologică va remodela sectorul financiar global și modul în care companiile financiare interacționează cu clienții lor. Majorarea continuă a numărului dispozitivelor mobile utilizate, precum și creșterea numărului furnizorilor FinTech reprezintă principalele premize pentru această dezvoltare alimentând apariția noilor soluții și produse care ar răspunde mai bine nevoilor clienților, sporind totodată accesibilitatea, viteza și comoditatea. În consecință, așteptările clienților cu privire la serviciile financiare vor continua să crească odată cu dezvoltarea tehnologică în toate domeniile, estimându-se o mare probabilitate ca băncile să nu poată ține pasul cu acestea, decât renunțând la modelele tradiționale de business și orientându-se spre combinarea acestora cu noile tehnologii [2, p.4].

STATISTICI ȘI TENDINȚE FINTECH

Potrivit raportului Statista [7], valoarea totală a investițiilor în companiile FinTech pe parcursul anilor 2010-2019 a prezentat o dinamică generală crescătoare, cu un spor mediu anual de cca 67,8%. În anul 2019, în FinTech au fost realizate investiții în valoare de 135,7 miliarde USD.

Potrivit aceleiași surse, 38% din împrumuturile de consum contractate în anul 2020 în SUA au fost acordate de companii FinTech (date la 31 august 2020), iar în februarie 2020, în SUA erau înregistrate 8775 start-up-uri FinTech, în Europa, Orientul Mijlociu și Africa – 7385 companii, iar în Asia Pacific – 4765. Către anul 2025, se estimează că valoarea globală a împrumuturilor P2P va atinge 1000 miliarde USD.

PRNewswire [9] a estimat că piața mondială a FinTech va ajunge în anul 2022 la 309,98 miliarde USD, cu o rată anuală de creștere de 24,8%.

Potrivit Worldpay research, în anul 2021, cardurile de credit, cardurile de debit și portofelele mobile vor depăși numerarul la toate punctele de vânzări din întreaga lume [10].

Analiza Techtic [11] prezintă șase tendințe în domeniul FinTech pentru 2020-2021:

1. Se anticipează intrarea FinTech în zonele cu provocări financiare reale, întrucât, potrivit unui raport al Băncii Mondiale, aproape 1,7 miliarde de persoane încă nu au acces sau nu fac parte dintr-un sistem financiar.

2. Se prevede o automatizare suplimentară în industria FinTech în scopul optimizării eficienței și reducerii erorilor în seturile de date și în procese.

3. Conform tendinței din celelalte domenii, căutarea vocală s-ar putea infiltra și în sectorul FinTech. În ceea ce privește operațiunile bancare sau financiare, căutarea vocală ar putea fi implementată pentru executarea unor sarcini la obținerea soldurilor, inițierea cererilor, verificarea condițiilor pieței pentru investiții, ș.a.

4. Dat fiind faptul că majoritatea oamenilor preferă conversațiile în scris, FinTech ar putea dezvolta această direcție prin crearea posibilităților de mesagerie chatbot, comunicarea prin e-mail sau mesaje text.

5. Se anticipează majorarea tendinței de utilizare a portofelelor digitale, întrucât utilizarea acestora este simplă și nu se limitează la utilizarea pe o singură platformă.

6. Optimizarea securității digitale va rămâne a fi o prioritate pentru FinTech, întrucât acestea operează cu date sensibile și cu caracter personal, care necesită a fi protejate cu mare strictețe.

CONCLUZII

Tehnologiile financiare, reprezentând unul dintre cele mai captivante domenii din afacerile globale de azi, prezintă totodată industria cu cel mai înalt ritm de creștere, ritmul anual depășind 60 la sută. Într-un timp destul de restrâns, de doar puțin peste un deceniu, industria Fintech a schimbat modul în care oamenii se gândesc la bani și la schimbul de valoare în timp real.

Companiile FinTech au ajuns astăzi la cârma industriei financiare, creând o gamă largă de produse și servicii financiare noi, cu scopul de a face gestionarea banilor mai ușoară și mai eficientă. Accesul la fonduri a devenit mult mai transparent și descentralizat, iar pe lângă metodele tradiționale de finanțare prin împrumuturi și credite ipotecare, consumatorii au acum acces la surse alternative precum finanțarea participativă și împrumuturile P2P. Iar utilizarea inteligenței artificiale și ML permite tranzacționarea algoritmică sau automată la burse.

FinTech are un impact global asupra furnizării de servicii financiare. Plățile mobile au constituit un promotor al incluziunii financiare. Analiza în evoluție a structurii pieței financiare demonstrează o sporire a concurenței și eficienței, inducând totodată noi riscuri pentru stabilitatea și integritatea financiară. Ca urmare echilibrarea priorităților politice concurente continuă să reprezinte o provocare cheie. În timp ce apar preocupări privind riscurile sporite pe care le prezintă FinTech, monitorizarea activității acestora în prezent se limitează în continuare doar la activități și entități din perimetrul de reglementare tradițional, fapt ce rezidă în necesitatea modernizării cadrelor de reglementare financiară.

BIBLIOGRAFIE

1. Buckley R., Arner D.W., Barberis J.N. (2016). *The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?*. SSRN Electronic Journal, pp.46. Disponibil online: https://www.researchgate.net/publication/313365410_The_Evolution_of_Fintech_A_New_Post-Crisis_Paradigm
2. Cortina J.J., Schmukler S.L. (2018). *The Fintech Revolution: A Threat to Global Banking?* Research & Policy Briefs No.14, World Bank Chile Center and Malaysia Hub, pp.4
3. Huang Y., Zhang L., Li Z., Qiu H., Sun T., Wang X. (2020). *Fintech Credit Risk Assessment for SMEs: Evidence from China*. IMF WP/20/193, pp.42
4. *Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Tehnologia blockchain și tehnologia registrelor distribuite – infrastructuri ideale pentru economia socială”*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 353/1, 2019. Disponibil online: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?toc=OJ%3AC%3A2019%3A353%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.353.01.0001.01.RO
5. Faridi O. (2020). *Apps for P2P Money Transfers and Account Aggregation are Most Popular Fintech Solutions in the Middle East: Survey*. Crowdfund Insider. Disponibil online: <https://www.crowdfundinsider.com/2020/07/163834-apps-for-p2p-money-transfers-and-account-aggregation-are-most-popular-fintech-solutions-in-the-middle-east-survey/>

6. Patel M. (2020). *Digital Payments in Europe to Surpass \$802bn Transaction Value This Year*, *The Fintech Times*. Disponibil online: <https://thefintechtimes.com/digital-payments-in-europe-to-surpass-802bn-transaction-value-this-year/>
7. <https://www.statista.com/>
8. <https://www.oberlo.com/blog/mobile-usage-statistics>
9. <https://www.prnewswire.com/>
10. <https://worldpay.globalpaymentsreport.com/>
11. <https://www.techtic.com/>